

VIII. évfolyam 2. szám 2008. nyár

magyartarka

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének információs lapja

15278

30238 1748 6 CILI

a XV. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok
I. helyezett magyartarka tehene

Apja:

15278 Bonyhádi Színvonalas Husberg

Tenyésztő és tulajdonos:

Mg. Term. és Vállalk. Szövetkezete, Cserkeszőlő

Küllemi bírálók találkozója Szlovénia, Németország

Tisztelt Olvasó!

Újságunk mellékleteként megtalálják az anyatehéntartás-támogatás igénylőlapját a legfeljebb 120.000 kg tejkvótával rendelkező termelők részére és az összefoglaló füzetet is, melyet kérem, alaposan olvassanak el a nyomtatvány kitöltése előtt. Az igényléssel kapcsolatos összes nyomtatvány a www.magyardartarka.hu honlapon az MVH közleményének megjelenése napjától elérhető, letölthető.

Az anyatehéntartás-támogatási kérelem termeléshez kötött részének szankciómentes benyújtási időszaka 2008. június 1-től július 31-ig tart. (Késedelmesen 2008. augusztus 25-ig nyújtható be, munkanaponként 1 %-os levonás mellett.)

A kérelemben kérelmezett állatlétszámról szeptember 15-ig hatósági bizonyítványt küld az MVH az ügyfeleknek. Fontos, hogy ezt a hatósági bizonyítványt - amely az állatok fülszámát is tartalmazza, vessék össze a beadott kérelemmel a további félreértések elkerülése végett!

Ne feledkezzenek meg a kötelező birtokon tartás időszakáról, a kérelmen bejelentett állatkiesés bejelentéséről, ha van lehetőségük, a pótlásról. Fontos a fajta (hústípusú vagy kettőshasznosítású lehet) ellenőrzése az ENAR adatbázisban és a termékenyítések bejelentése a TER-be. A megszületett borjú akkor jelenthető be, ha van az anyjának a borjú bejelentett születése napjától visszszámolva rögzített termékenyítése a TER-ben. Ne feledkezzenek meg a szakszerű apaállat használatáról. Naprakész legyen a tenyészetben tartott állatokról az előírásoknak megfelelő állomány-nyilvántartás.

Az anyatehéntartás-támogatás termeléstől elválasztott részét, a történelmi bázisjogosultságot a K9000-es nyomtatványon lehet átruházni vagy ideiglenesen átengedni. Más történelmi bázisjogosultság átruházása, vagy ideiglenes átengedése esetén is ezt a nyomtatványt kell kitölteni. (honlapunkon ez is megtalálható az MVH-közlemény megjelenése napjától).

A nyomtatványok kitöltésénél figyelmesen járjanak el, és ne feledkezzenek meg az aláírásról sem!

Füller Imre
ügyvezető igazgató, MTE

Tartalomjegyzék

Küldöttközgyűlés 2008	4
„Magyardartarka Fajtaért” Emlékérem	7
Garzó Elek Jánosné, Köröstarcsa	8
Kiállítás Hódmezővásárhelyen	9
Bikabemutató Gödöllőn	10
Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok	11
A Fiala Magyardartarka Tenyésztők Klubjának látogatása Ausztriában	13
Ha tavasz, akkor szemegyeztető bírálatok	15
A nyári hőség káros hatással van-e az üszők vemhesülésére?	17
Magyardartarka bikák egyes tenyésztékei közötti összefüggés elemzése	18
Egy tanulmányút margójára	20
Magyardartarka tenyészbikák szaporítóanyagának árjegyzéke	22

Készült a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával.

A Magyardartarka Tenyésztők Egyesülete
információs lapja

A szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Holló István
Dr. Húth Balázs
Dr. Polgár J. Péter
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Füller Imre

Szerkesztőség:

Magyardartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyardartarka.axelero.net
web: <http://www.magyardartarka.hu>

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyardartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyardartarka.axelero.net

Felelős kiadó: Rácz Károly
Lektor: Orbánné Prikk Orsolya
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő & Társa Nyomda
Megjelenés: negyedévente 2.000 példányban

Füller Imre ügyvezető, MTE

KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS 2008

Egyesületünk elnöksége 2008. május 6-án (kedd) 10 órai kezdettel hívta össze Küldöttközgyűlését. A küldötteket Bonyhádon, a Vörösmarty Mihály Általános Művelődési Központban fogadtuk, majd a határozatképesség elnöki bejelentése után megkezdtük a munkát.

A küldöttközgyűlés az alábbi napirendi pontokat tárgyalta meg:

1. Megnyitó - Rácz Károly elnök
2. Az összevont gazdaságtámogatási rendszer és bevezetésének kérdései - dr. Mikula Lajos AGRYA-elnök
3. Munkabeszámoló az egyesület 2007. évi tevékenységéről - Füller Imre ügyvezető igazgató
4. Ellenőrző bizottság jelentése - Szabóné Bogdán Judit ellenőrző bizottság elnök
5. 2008. évi költségvetés - Füller Imre ügyvezető igazgató
6. Részvétel gazdasági társaságba - Rácz Károly elnök
7. A "Magyartarka Fajtaért Emlékérem" átadása - Rácz Károly elnök (Füller Imre ügyvezető igazgató)
8. Tiszteletbeli taggá választás - Rácz Károly elnök
9. Elit törzskönyvek átadása - Rácz Károly elnök (Harmat Ákos tenyésztésvezető)
10. Kizárások
11. Egyebek

Az elnöki köszöntő után dr. Mikula Lajos, az Agria elnöke szólt az SPS-rendszer bevezetésének kérdéseiről, melyet a küldöttek nagy figyelemmel hallgattak. A regionális közgyűléseken is szoltunk már az SPS-rendszerről, de úgy gondoljuk, erről nem lehet eleget beszélni. A 2008-as évben még sokszor fogunk szólni róla. Az előadást a 2007. évről szóló beszámoló követte.

2008. február 19. és március 5. között hét régióban, hét helyszínen tartottuk meg összejöveteleinket, ahol a tagság igen

csak szép létszámmal képviseltette magát. Volt olyan régió is, ahol több mint százötvenen voltunk.

A küldöttközgyűlések között az egyesület munkáját az elnökség irányítja. Az elmúlt évben elnökségünk öt alkalommal ülésezett és 63 határozatot hozott, melyek az egyesület működésének irányát határozták meg. Az elnökségi üléseket mindig más helyszíneken tartottuk. Február 8-án Békéscsabán, április 4-én Szombathelyen, ahol az elnökség és a felügyelő bizottság tagjai megtekintették a jáki telepet. 2008. május 23-án Derecskén találkoztunk, itt a szakbizottság is ülésezett, hiszen az új tenyészértékekről is szó esett. Szeptember 5-én Csákváron voltunk, majd az év utolsó elnökségi, felügyelő bizottsági és szakbizottsági ülése Bonyhádon volt.

Az elmúlt évben két küldöttközgyűlést tartottunk 2007. április 10-én, október 17-én rendkívüli küldöttközgyűlésen fogadtuk el a Magyartarka Tenyésztés Kft. megalakulását.

Az elmúlt esztendőben taglétszámunk hetvenhárommal csökkent. 2006. december 31-i taglétszámunk 1642 természetes és jogi személy tag volt, ami 2007. december 31-én 1569 lett. A taglétszám csökkenése ellenére a tagjaink tulajdonába lévő tehénlétszám 29603-ra emelkedett, több mint 2000 darabbal. 1499 tagunk rendelkezett tehénállománnyal, melyből 16009 kettőshasznosítású 1040 tagnál található, 13594 húshasznosítású tehén pedig 461 tag tulajdonában van. A termelés-ellenőrzött aktív populáció kettőshasznosításban 5399 tehén 38 gazdaságban, húshasznosítású típusból 4364 tehén 32 gazdaságban. A tehénlétszámot boncolgatva elmondhatjuk, hogy tagjaink több mint fele kilencnél kevesebb tehénnel rendelkezik, a tehénlétszám fele pedig az 50 tehénnél nagyobb tenyészetekben van.

Egyesületünk munkáját kiemelt pártoló tagjaink és pártoló tagjaink segítik.

Kiemelt pártoló tagok:

- ♦ Bauker Hungaria Kft.
(Bloleráz, Bauker Slovakia S. R. O.)
- ♦ Bugyi, Hunland-Trade Kft.
- ♦ Budapest, Alltech Hungary Kft.
- ♦ Budapest, ANIVET Kft.
- ♦ Gödöllő, Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló. Kft.
- ♦ Székesfehérvár, Sano-Magyarország Kft.

Pártoló tagok:

- ♦ Budaörs, Bentley Magyarország Kft.
- ♦ Budaörs, Agribrands Europe Hungary ZRt. (Cargill- Purina) Budapest, Salvana Kft.
- ♦ Mezőhegyes, Ménesbirtok ZRt. Pápa, VNV Hűtés- és Fejlesztéstechnikai Kft.
- ♦ Szeged, Déli-Farm Kft.
- ♦ Tab, Ahrhoff Magyarország Kft.
- ♦ Pilisvörösvár, BOVIMARKET Kft.
- ♦ Zicsiújfalú, Agrokomplex C. S. ZRt.

2007. évi laktációs termelésekről is be tudtunk számolni a küldöttközgyűlésen. A 400 kg-nál több hasznos anyagot termelő, 30-nál nagyobb létszámú tenyészetek a következők voltak:

- ♦ Vértés Gábor, Köröstarcsa
6981 kg 488,6 kg
- ♦ Pannónia Mg. ZRt., Bonyhád
6699 kg 476,3 kg
- ♦ Kaposvári Egyetem, Kaposvár
6102 kg 430,2 kg
- ♦ Rácsiunió Kft., Ják
5891 kg 409,5 kg
- ♦ Lukovics és Társa Kft.
5785 kg 403,2 kg
- ♦ Kossuth Szöv., Dunafalva
5702 kg 424,9 kg
- ♦ Ficsór Árpád, Dunaharaszti
5669 kg 402,3 kg
- ♦ Új Élet Szöv., Hencida
5601 kg 402,2 kg

A harminc zárt laktációnál kevesebb állattal rendelkező tenyészetek közül az első öt tenyészet:

- ♦ Hunland Farm Kft., Bugyi
8595 kg 605,9 kg

- ♦ *Nagypál Emília, Mindszent*
7839 kg   517,6 kg
- ♦ *Mátyás Gyula, Kakasd*
6330 kg   439,5 kg
- ♦ *Ráczné Gyalog Stefánia, Szombathely*
6213 kg   456,5 kg
- ♦ *Fábián Béláné, Majos*
5650 kg   376,2 kg

A húshasznosítás típusban az induló tehénállományra vonatkoztatott borjúszaporulat 71,1 % volt, míg a 205 napra korrigált választási súly bikánál 253 kg, üszőnél 246 kg volt.

2007. évben is megtartottuk a bikanevelő tehenek válogatását, célpárosítását. Kettősből 11 tenyészetben 159 bikanevelő tehenet választott a bizottság. A tehenek átlagos kettős termelési indexe 130,7 volt, a laktációs átlagtermelésük 7002 kg tej 501 kg hasznos anyaggal. Húshasznúból 6 tenyészetben 74 bikanevelő tehen került kiválasztásra, célpárosításra 105-ös minősítő indexszel. Összesen 14 bika-előállító tenyészetünk van, kilenc kettős és hat húsos. A kettő összege 15, mivel egy tenyészet, Kocsér mindkét hasznosítás típusban bika-előállító tenyészet. A célpárosításból megszületett bikákat mint tenyészbika jelöltek az egyesület felvásárolta, és központi sajátjeljesítmény-vizsgálatban (KSTV) indította. 2007. évben a KSTV állomás Szombathelyről Gödöllőre költözött, mivel a szombathelyi állomás megszűnt. A kezdeti nehézségek után - az első KSTV elég gyenge eredménnyel zárt kialakult a rend. A KSTV alatti súlygyarapodás így 1665 g/nap lett, míg az életnap 1374g/napra alakult a hat mesterséges termékenyítésre alkalmas minősítést kapott tenyészbika-jelölteknél. 2007. évben kétszer indítottunk ivadékteljesítmény-vizsgálatot (ITV):

A 2007/I tavaszi ITV indítás tenyészbika jelöltjei:

Kettőshasznosítású:

- ♦ 19444 Dunaharaszti Etalon Reef
- ♦ 19445 Rádóci Előleg Eisner
- ♦ 19889 Bonyhádi Eörs Mandl
- ♦ 19890 Bonyhádi Eredményes Dionis

Húshasznosítású:

- ♦ 19301 Derecskei Étlap Superi (P)
- ♦ 19302 Derecskei Etüd Superi (P)

- ♦ 19445 Rádóci Előleg Eisner
- ♦ 19958 Derecskei Enzim Vidám (P)

A 2007/II őszi ITV indítás tenyészbika jelöltjei:

Kettőshasznosítású:

- ♦ 20063 Bonyhádi Füller Romlet
- ♦ 20064 Teveli Füge Dionis
- ♦ 20065 Mesterházi Fickó Dionis

Üzemi sajátjeljesítmény-vizsgálatban (ÜSTV) 41 bika kapott természetes fedetetésre alkalmas engedélyt.

Egyesületünk tulajdonában lévő tenyészbikák korcsoportonként 2007. december 31-én: növendék tenyészbika: 8 (KSTV-állomáson) Tenyészbika: 40, melyből 37 ITV-ben indult.

A két - tavaszi és őszi - tenyésztérbecsülés után értékeljük tenyészbikáinkat. El kell mondani, hogy jó irányba halad a tenyésztői munka, hiszen az újonnan beköszönő tenyészbikák vonal fölöttiek. Most már nemcsak kettős termelési in-

dexszel (KTI) rendelkeznek bikáink, hanem hús tenyésztérbecsléssel is, melyet Ausztria, Németország, Cseh ország és Magyarország közösen becsül. 2007-ben megkezdjük a tenyésztérbecslés bővítését. Szeretnénk, ha 2008-ban hitelesített fitness-tenyésztérbecsléssel is rendelkeznének tenyészbikáink.

2007. évben mindössze két pályázatot nyertünk (FVM működési költség és AMC Tarka Fesztivál), összesen 2.500.000 forintot.

Marketing tevékenységünk 2007. évben: Négy alkalommal jelent meg újságunk teljes terjedelmében színes kiadványként. Működött a honlapunk, melyen az egyesület összes kiadványa, a támogatásokhoz szükséges nyomtatványok és adokveszek rovat megtalálható. Két gasztro-nómiai napot is rendeztünk február 8-án Békéscsabán és augusztus 31-én Debrecenben. Tovább bővült a "Kiváló ma-

gyartarka hús program", 2007-ben már 7 üzlettel volt szerződésünk, ami reméljük, 2008-ban tovább bővül.

2007. évben négy kiállításon vettünk részt: Hódmezővásárhelyen, Pápán, Debrecenben és Kaposváron. Ez úton is köszönjük a kiállító tenyészeteknek a bemutatkozást, a segítségüket a szervezésben. Szakmai rendezvények is voltak szép számmal az elmúlt évben: 2007. január 26-án megalakult a Fiala Magyarartarka Tenyésztők Klubja. Két vezetőt választottak maguk közül, Vértés Veronikát Köröstarcsáról és Kovács Zoltánt Nyőgyérről (Húshasznú Bt.). Május 13-án bikabemutatót tartottunk az OMT ZRtnél, ahol a bemutatót kedvezményes spermaárúsítás követte. Június 14-én volt Köröstarcsán a szakmai nap. Sok tagunk tisztelte meg jelenlétével a rendezvényt. Bemutattuk legjobb bikáink lányait, majd a széna- és szenázskészítés gépeit nézheték meg a gyakorlatban is a jelenlévők. A VII. Tarka Fesztivál Bonyhádon, augusztus 10-11-én került megrendezésre. Az első szakmai napon több, mint 300 regisztrált résztvevő volt a szabadtéri színpad nézőterén, a második napon pedig mintegy 200 bográcsban főtt az 1 tonna magyarartarka hús. Nagyon sokan támogatták a rendezvényt tagjaink közül is, ki egy-egy vágni való jószágot adott, ki a csipetkét készítette el, ki pedig anyagiakkal járult hozzá a sikerhez. Hálásan köszönjük a támogatást, segítséget. A Génbank-Semex Kft-vel közös szervezés volt az október 3-án megtartott bikabemutató, melyet érdekes előadások követtek. Rendezvényeinket november 22-én Keszthelyen az Egyetemmel és az Agribrands Europe Hungary ZRt-vel közösen szervezett szakmai nappal zártuk. Nemzetközi fórumokon, a Szimentáli Világszövetségben és a Hegyi Tarka Tenyésztők Európai Szövetségében a Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete képviseli hazánkat. 2007. október 1-jén Horvátország Zágrábban rendezte meg a Hegyi Tarka Tenyésztők Európai Szövetsége Kongresszusát. A kongresszuson Richard Pichler (Ausztria), az európai szövetség elnöke és Dr. Stefler József (Magyarország), az európai szövetség titkára köszöntek le tisztségukról, és került

megválasztásra az új elnök, Dr. Jozef Kucera (Csehország) és titkár, Dr. Polgár J. Péter (Magyarország). Ezen a kongresszuson kapta meg a jogot Magyarország a 2009. évi kongresszus megrendezésére. Május 26-án a Szimentáli Világszövetség elnökségi ülését Csehországban tartotta. Év végén, december 12-én Ausztria Európai Hegyi Tarka Konferenciát szervezett, mely alkalomból nyugálományba vonult Richard Pichler úr, az AGÖF ügyvezető igazgatója. Végül a 2008. évi feladatok előadásával fejezte be az ügyvezető beszámolóját.

2008. évi feladatok:

- ♦ Kapcsolattartás tagjainkkal
- ♦ Tenyésztőszervezeti felülvizsgálati szemlék
- ♦ Bikanevelő tehének bírálata, párosítása
- ♦ KSTV-zárások
- ♦ Származási igazolások kiadása, spermadepó feltöltése
- ♦ 2008. évi ITV indítás (kettős és hús)
- ♦ "A" módszeres termelésellenőrzött tehénlétszám növelése
- ♦ FITNES tenyészték meghatározása
- ♦ Fejhetőség-vizsgálat folytatása
- ♦ Hús ITV folytatása
- ♦ 2008. évi pályázatok elkészítése
- ♦ Kiállításokon való részvétel (Hódmezővásárhely, Debrecen, Kaposvár)
- ♦ Tenyészbika bemutató Gödöllő, 2008. május
- ♦ Szakmai Nap
- ♦ Fiala Magyarartarka Tenyésztők Klubja
- ♦ VIII. Tarka Fesztivál Bonyhád, 2008. augusztus 8-9.
- ♦ Szakmai nap, tenyészbika bemutató, Génbank-Semex Kft. Mezőhegyes, 2008. október 8.
- ♦ "A magyarartarka" újság VIII. évf. 1., 2., 3., 4. szám
- ♦ Tenyészbika-előállítás
- ♦ A magyarartarka termékenyítőanyag értékesítésének segítése.

A munkabeszámolót Szabóné Bogdán Judit, az ellenőrző bizottság elnökének beszámolója követte. Idézet a beszámolóból:

"Bizottságunk a pénzügyi, valamint a könyvvizsgálói jelentést áttekintette, és a

következő megállapításokat tette meg:

Az egyesület 2007. december 31-i követelése összesen: 7.825.876.- Ft, ami a mai napig 1.861.844.- Ft-ra csökkent. Minden tartozó írásban többször kapott értesítést a tartozás mértékéről, majd jogtanácsosunktól a küldöttközgyűlést megelőzően fizetési felszólítást is kapott, ahol jogtanácsosunk felhívta a figyelmet arra, hogy amennyiben a tartozását nem rendezi, a küldöttközgyűlés kizárja a tagok soraiból.

Az egyesület saját tőke ellátottsága 168,6 millió Ft. Az összes bevétele 139,9 millió Ft volt, a ráfordítás összege 139,0 millió Ft. Így az egyesület eredménye, a 2007. évi maradvány összege 897.000.- Ft."

A beszámoló után a vita következett, majd a küldöttközgyűlés elfogadta a beszámolókat és a 2008. évi költségvetést, melyet a küldöttek a meghívóval együtt írásban megkaptak.

A "Magyarartarka fajtaért emlékérmét" Bóné Mihály és Dr. Stefler József kapták. Életpályájuk ismertetése után Rácz Károly elnök úr adta át a kitüntetést. Tiszteletbeli egyesületi taggá választotta a küldöttközgyűlés Dr. Mészáros Gyula és Dr. Stefler József urakat.

A kitüntetések sorát az elit törzskönyvek átadása követte. Elit törzskönyvet kapnak azok a tenyészállatok, melyek kettős-hasznosításban meghaladták a 60.000 tej kg életteltjesítményt, vagy 4000 kg összes választási súlyt húshasznosításban. Kettősben Vértés Gábor Köröstarcsáról és a Madagro Kft. Madocsáról vehetett át elit törzskönyvet, húsosban pedig a derecskei Petőfi Kft. és a vasvári Csörnőcmenti Szövetkezet. Gratulálunk mind a négy tenyészetnek az állományhoz.

Az utolsó napirendi pontba a kizárások kerültek. Úgy döntött a küldöttközgyűlés, hogy azokat a tagtársainkat zárja ki tagi kötelezettség elmulasztása miatt, akik a közgyűlést követő egy hónap alatt sem fizetik meg a tagdíjukat.

Egyebek napirendi pontra senki sem jelentkezett, így elnök úr bezárta a küldöttközgyűlést.

„MAGYARTARKA FAJTÁÉRT” EMLÉKÉREM

Dr. Stefler József kitüntetett

Dr. Stefler József 1944. február 12-én született Kaposváron, pedagógus családban. Általános iskolai és gimnáziumi tanulmányait szülővárosában végezte. 1962-ben felvételt nyert a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdaság-tudományi Karára.

1966-ban jeles eredménnyel államvizsgázott, majd a balatonlelleli "Balatongyöngye" MgTsz-ben töltötte gyakornoki éveit. A mezőgazdasági vállalatoknál szerzett tapasztalatokat követően 1969-től a Kaposvári Egyetem jogelődje, a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola Állattenyésztési Tanszékén dolgozik - kezdetben tanársegédi, majd 1974-től adjunktusi, 1979-től docensi, 1984-től főiskolai tanári, 1987-től egyetemi docensi, 1988-tól pedig egyetemi tanári beosztásban. Tantárgyfelelős oktatóként közvetlenül irányítja az Állattenyésztő Mérnök BSc és Agrármérnök szakokon a "Szarvasmarha-tenyésztés" tantárgy keretében folyó oktató-nevelő munkát. Rendszeresen tart előadásokat a graduális képzésen túlmenően a posztgraduális, illetve doktori képzésben különböző továbbképzési tanfolyamokon, valamint hazai és nemzetközi szakmai rendezvényeken, tudományos kongresszusokon.

1974-ben "summa cum laude" minősítéssel védte meg a gödöllői Agrártudományi Egyetemen "Vágóra szánt üszög egyszeri leellettése gulyatartásban" című doktori értekezését.

Sikeres felvételi vizsga után 1974-ben felvételt nyert aspirantúrára és 1975-1978 között mint ösztöndíjas aspiráns, az üszög-előhasznosítás technológiájának kimunkálásával foglalkozott. Kandidátusi értekezését 1980-ban védte meg.

A Kaposvári Egyetem Állattudományi Karán, illetve jogelődjeinél 38 éve vesz részt a "Szarvasmarha-tenyésztés" c. tantárgy oktatásában, és 1984 óta a tantárgy vezető oktatója. A Karon vezetése alatt elsőként kezdték meg a technológia-centrikus oktatást, melyet azóta a legtöbb szaktárgy oktatója követ, de jelentős befolyást gyakorolt a többi agráregyetemen folyó szarvasmarha-tenyésztés oktatására is. Ennek bizonyítéka és elismerése, hogy az agrár-felsőoktatásban használt hivatalos tankönyv szarvasmarha- és juh-tenyésztési kötetében 5 munkatársával szerzőként működött közre.

Tevékenyen részt vett a Kar PhD programjainak kidolgozásában, jelenleg az Állattenyésztési Doktori Iskola tanácsának, illetve az Egyetemi Doktori Tanácsnak a titkára.

Pályakezddő éveiben néhai Guba Sándor irányítása mellett elsősorban a szarvasmarha hústermelés kérdéseivel foglalkozott.

Magyarországon elsőként publikálta magyartarka x húsfajta (hereford, charolais, aberdeen angus) keresztezések eredményeit a szoptatásos borjúnevelésben. Ezek a tapasztalatok azóta beépültek a hazai húsmarha-tenyésztési technológiába.

Az 1980-as évek végén érdeklődése a fenntartható mezőgazdasági stratégia kimunkálására, ezen belül különösen a gyepterületek hatékony és versenyképes hasznosításának kidolgozására irányult. Ennek az átfogó koncepciónak a jegyében munkatársaival széles körű kutatásokat indított az eltérő ökológiai adottságú gyepterületeken olyan húsmarha- és húslótenyésztési eljárások és technológiák kifejlesztésére, melyek a megváltozott tulajdon- és piaci viszonyok között lehetővé teszik a táj- és környezetkímélő, de egyben jövedelmező állattartást.

Tudományos munkája eredményeit rendszeresen publikálja. Eddig megjelent publikációinak száma 279, ebből referált tudományos közlemény 132. 2000 óta a Magyartarka című folyóirat szerkesztő-bizottságának tagja.

A Kaposvári Egyetemen illetve jogelődjeinél számos vezető beosztást töltött be.

1984-től 2005-ig a Szarvasmarha- és Juhtenyésztési Intézet igazgatója, majd az átszervezést követően a Nagyállat-tenyésztési és Termelési technológiai Tanszék vezetője. Két cikluson át (1988-1996) az Állattenyésztési Kar tudományos dékánhelyettesi beosztását is betöltötte.

1984 óta az Európai Hegyitarka Szövetség vezetőségi tagjaként, 1993 és 2007 között titkár-ként tevékenykedett.

Munkája elismeréseként 1974-ben megkapta a "Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója", 1982-ben a "Kiváló Munkáért" miniszteri kitüntetést.

1987-ben a Somogy Megyei Tanács "Alkotó Díj"-jal tüntette ki. 1989-ben Wellmann Oszkár Emlékérmel kapott.

1998-2001 között Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesült.

Bóné Mihály kitüntetett

Bóné Mihály 1950. március 7-én született Öcsödön, földműves családban.

Gyermekkorában került Cserkeszőlőre, ahol jelenleg is él családjával. Az általános iskola elvégzése után tanulmányait a Törökszentmiklósi Mezőgazdasági Technikumban végezte, ahol 1968-ban szerzett mezőgazdasági technikus oklevelet. A technikum befejezése után a cserkeszőlői mezőgazdasági szövetkezetben kezdett dolgozni, mint gyakornok, majd ezt követően kinevezték az állattenyésztési főágazat vezetőjévé, mely munkakört azóta is ellátja. Nemcsak az állattenyésztés irányításával foglalkozik munkahelyén, hanem aktívan részt vesz a szövetkezet munkájában igazgatósági tagként is. Ezt a feladatot az 1970-es évek elejétől látja el. A magyartarka szarvasmarha tenyésztésével a munkába állása óta foglalkozik, az ő tenyésztői munkájának eredménye a jelenleg a szövetkezetben lévő állomány. Folyamatosan követte a fajtaival kapcsolatos törekvéseket, így mindig a legjobb genetikai állomány kialakítására törekedett. A szarvasmarhatelep, melyet irányít, folyamatos korszerűsítésen esett át. Így kezdeményezésére a kötött tartást a kötetlen, fejőházi fejésű tartásmód váltotta fel. A szövetkezet szarvasmarhatelepe egy közel 420 millió forintos fejlesztés előtt áll, így szakmai sikerként könyvelheti el, hogy az általa tisztelt és szeretett magyartarka-állomány korszerű, a kor igényeinek megfelelő környezetbe kerül. A sikeres tenyésztői munka érdekében inszeminátori képzettséget is szerzett, így teljes körűen felügyeli és irányítja a magyartarka tenyésztését. A fajta elkötelezett híve, ez talán annak is köszönhető, hogy már gyermekkorában megismertkedett e fajtaival, mivel a családban is ilyen teheneket tartottak. A fajta iránti bizalmát az elmúlt évek állattenyésztést sújtó eseményei sem ingatták meg. Továbbra is hisz - joggal - a fajta létjogosultságában, és bízik abban, hogy eme évszázados fajtaival is sikereket lehet elérni tenyésztése során. A munkahelyi feszültségeket családi gazdaságában növénytermesztéssel és szőlőműveléssel vezeti le. A pihenést és kikapcsolódást számára a vadászat jelenti. Szerencsés embernek érezheti magát, mivel a magyartarka tenyésztése nemcsak hivatása, hanem egyben a hobbija is.

Vágó Barnabás küllemi bíráló, MTE

GARZÓ ELEK JÁNOSNÉ, KÖRÖSTARCSA

Egy családi gazdaságként működő tehenészetet kívánok Önöknek bemutatni. Békés megye szívében, a Körösök partján helyezkedik el Köröstarcsa. Garzó Elekné 1992-ben ment férjhez. Azért van nagy jelentősége a folyó közelségének, mert férje Garzó Elek, gátőr. Férjével és gyerekeivel a töltés partján alakították ki gazdaságukat. A férj és a gyerekek hathatós segítségével igyekeznek a gazdaságot talpon tartani. A férj édesapja is gátőr volt. Garzó Elek 1981-től birkákat tartott a töltésoldalon. Nagyon magával ragadta a kötetlen élet. A 80-as években már a 100 db anyabirkája mellett 20 db magyartarkája is volt. 1992-ben a birkákat eladták, és a 10 db magyartarka tehenet elkezdtek fejni. Emellett 40 db bikát hizlaltak évente. A hízóalapanyag nagy részét vásárolta. 1994-ben a jelenlegi gátőrház mellett vett 13 ha szántót, amit most is művel. Folyamatosan vett át területeket a szomszédoktól is. Jelenleg 65 ha saját tulajdonú szántója és 7 ha gyepe van. A kaszálóját a vízügyi partoldalon hasznosított 30 ha terület adja.

A műveléshez szükséges gépeket folyamatosan szerezte be. Először kaszát, gereblyét, rendsodrórt és egy öreg MTZ-t vett. 1993-ban pályázat útján jutott egy új MTZ 552-höz. Később egy 120 LE-s ZETOR-t vett a szántáshoz, tárcsázáshoz, majd bálázót és csomagolót vásárolt.

Jelenleg 6 tehén, 3 vemhes üsző és 43 borjú alkotja az állományt. Hobbiként tart még 5 lovat. A borjak nagy hányadát hízóalapanyagként vásárolta. A teheneket dajkásítják, így hasznosítva a többlet tejet.

Legelőre csak a tehenek és a növendék üszők járhatnak. A többi állat karámkokban kapja meg a takarmányt: fű- és lucernaszenázst, lucernát és gypszenát. Abbraként saját termésű zab és kukorica szolgál. Kiegészítésként a borjaknak Sano borjúindítót ad, és minden állat kap takarmányborsót is.

A tartási körülményeket tekintve félig

nyitott színben tartják az állatokat, lekötve. Hosszú távon szeretné kötetlenül tartani az állományt, ehhez viszont egy másik szint is szükséges építeni.

Jelenleg 10 ha hibridkukoricát vetett és 20 ha szemes kukoricát. Emellett még van idén 2 ha takarmányborsó, 7 ha búza, 4 ha zab, 14 ha lucerna és 7 ha gyp.

A hízóállatokat 600 -700 kg súlyban értékesíti. A tisztavérű magyartarka bikák 700kg-os súlyban görög és osztrák exportra, a holstein fríz és keresztezett egyedek 600 kg-os átlagsúlyban belföldi vágásra kerülnek. Az árakkal messzemenően nincs megelégedve. Igyekszik nagy tételt egyszerre értékesíteni, mert ekkor a tapasztalatai alapján a piacinál is jobb árat tud kialakítani.

Az állatok termékenyítése szigorúan csak mesterségesen történik. Folyamatosan figyeli a frissen értékelődő tenyészbikákat, és mindig a számára legjobb tulajdonságokat örökítő apaállatok termékenyítőanyagát keresi.

Jövőbeni fejlesztési elképzeléseinek határt szab a környező földterületek nagysága és a tulajdonviszonyok. A jelenlegi szó szoros értelemben vett családi gaz-

dálkodásból nem kívánnak kinőni. Mindezt a családtagok látják el, és nem is látják lehetőségét, hogy alkalmazottal dolgoztassanak a jelenlegi gazdasági és piaci helyzetben. A fejlesztés területbővítéssel és géppark-bővítéssel kellene, hogy együtt járjon, de a felvásárlási árakkal ezt nem bírnák kompenzálni. A minőségi termék-előállítás viszont megfelelő és elérhető fejlődési forrás lehet.

Ez jó hatással lenne a költséghatékonyságra is. Ebben látják fejlődésük lehetőségét, és igyekeznek az egyre szigorodó hatósági elvárásoknak is megfelelni.

Úgy gondolom, a Garzó család gazdaságáról a közeljövőben szép eredményeket tudhatunk meg. Bízom abban is, hogy az idei hódmezővásárhelyi kiállításon első kiállítóként elhozott vemhes üsző I. helyezése a további kiállításokon szép díjakkal fog gyarapodni. Sok sikert kívánok a kitűzött célok eléréséhez a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének nevében is.

KIÁLLÍTÁS HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN

2008. április 25-27. között került megrendezésre a hódmezővásárhelyi Állattenyésztési Kiállítás. A három nap alatt bemutatkoztak hazánk legfontosabb szarvasmarha fajtái, köztük a magyartarka fejt és nem fejt változata is.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületét hét tagunk képviselte: Köröstarcsáról Garzó Elek Jánosné és Vértes Gábor, Cserkeszlőről a Mezőgazdasági Termelők és Vállalkozók Szövetkezete, Hajdúböszörményből a Béke Agrárszövetkezet, Akasztóról a Néma Kft., Hódmezővásárhelyről Huszár Gábor és Derecskéről a Petőfi Mezőgazdasági Kft.

A kiállítást Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter nyitotta meg, majd Marek Sawicki lengyel mezőgazdasági miniszter köszöntötte a honi mezőgazdaság szereplőit, külön a kiállítás résztvevőit.

A szarvasmarha show-bírálat közvetlenül a megnyitó után kezdődött a kettőshasznosítású magyartarka fajtával. A show-bírálatot Harmat Ákos tenyésztésvezető végezte.

A díjazott állatok a kettőshasznosítású állományból, vemhes üsző kategóriában:

I. helyezett a 104-es katalógusszámú Júlia lett. Apja 16528 Kocséri Zsenge Indianer, tenyésztője Vértes Gábor, Köröstarcsa, tulajdonosa Garzó Elek Jánosné, Köröstarcsa.

II. helyezett a 102-es katalógusszámú Nyalka. Apja 14894 Kocséri Sás Malf, tenyésztője és tulajdonosa Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény.

III. helyezett a 108-as katalógusszámú Boca. Apja 15985 Ménesbirtok Vihar

Spiro, tenyésztője és tulajdonosa Mezőgazdasági Termelő és Vállalkozó Szövetkezet, Cserkeszlő.

Tehén kategóriában:

I. helyezett a 201-es katalógusszámú Cili. Apja 15278 Bonyhádi Színvonalas Husberg, tenyésztője és tulajdonosa Mezőgazdasági Termelő és Vállalkozó Szövetkezet, Cserkeszlő.

II. helyezett a 203-as katalógusszámú Mancsi. Apja 14427 Bonyhádi Rex Halling, tenyésztője Ménesbirtok ZRt., Mezőhegyes, tulajdonosa Vértes Gábor, Köröstarcsa.

III. helyezett a 205-ös katalógusszámú Rezes. Apja 16244 Bonyhádi Veretes Horst, tenyésztője Ménesbirtok ZRt., Mezőhegyes, tulajdonosa Vértes Gábor, Köröstarcsa.

Húshasznosítású állományból anyatehén borjával:

I. helyezett a 1462-es katalógusszámú Ciacás. Apja 12316 Jobbágy Pockets, tenyésztője és tulajdonosa Petőfi Mezőgazdasági Kft., Derecske.

Vemhes üsző kategóriában:

II. helyezett a 106-os katalógusszámú Cécó, apja 17697 Derecskei Berettyó Vászott és a 107-es katalógusszámú Bíbor, apja 17697 Derecskei Berettyó Vászott, tenyésztője és tulajdonosa Néma Kft., Akasztó.

Különdíjak:

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete legjobb tőgyű tehén különdíját a 201-es katalógusszámú Cili kapta, tenyésztője és tulajdonosa Mezőgazdasági Termelő és Vállalkozó Szövetkezet, Cserkeszlő. A második egyesületi különdíjat Huszár Gábor hódmezővásárhelyi tenyésztőnk kapta a bemutatott bio hízbikákért.

Az Országos Mesterséges Termékenyítő ZRt. Különdíját a magyar apaságú 201-es katalógusszámú Cili kapta, tenyésztője és tulajdonosa Mezőgazdasági Termelő és Vállalkozó Szövetkezet, Cserkeszlő.

Az Agribrands Europe Hungary ZRt. különdíját a Mezőgazdasági Termelő és Vállalkozó Szövetkezet, Cserkeszlő kapta.

Az Agrobékés Kft. különdíját a Petőfi Mezőgazdasági Kft., Derecske kapta.

A díjak a második napon (szombaton) kerültek átadásra az ünnepélyes díjkiosztón. Az első napon este a kiállítás szervezői megköszönve a tenyésztőknek, tenyésztésszervezőknek a kiállítással kapcsolatosan végzett munkájukat, tenyésztői estet szervezett. A jól sikerült vacsora és tapasztalatcsere után fejeződött be az első nap. A mára hagyománnyá vált főzőversenyen többen is részt vettek tagjaink közül. A magyartarkából készült finomságok sok érdeklődőt vonzottak a bográcsokhoz.

Úgy gondoljuk, aki ellátogatott a kiállításra, nem bánta meg, hiszen sok volt a látnivaló, és nemcsak szellemi, hanem kulináris élvezetek tekintetében is kielégíthette igényeit. Állatból talán kevesebb volt, mint az előző években, de reméljük, egyre többen belátják: értékeinket nem rejtegetnünk kell az istállók falain belül, hanem meg kell mutatni a szakmai közönségnek annak érdekében, hogy mindannyiunk meríthessen a felbecsülhetetlen szakmai tapasztalatokból.

Somos Zoltán kereskedelmi igazgató, OMT Zrt.

BIKABEMUTATÓ GÖDÖLLŐN

Az elmúlt évben a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületével és a Magyarartarka Tenyésztők Egyesületével közös szervezésben újra élesztettünk egy hagyományt, az évente megtartott bikabemutatónkat.

Az idén május 22-én az időjárás a kegyeibe fogadott bennünket, szikrázó napsütésben láttuk vendégül partnereinket.

A szakmai program a magyarartarka tenyészbikák felvezetésével kezdődött. Hat bikát mutatott be a Magyarartarka Tenyésztők Egyesületének fejlesztési és marketing vezetője, Dr. Húth Balázs.

A három kocseri: Beton, Bennfentes és Farmer, valamint a jáki Dani, a bonyhádi Cimbora és a mesterházi Fickó annak az ígéretes generációnak a tagjai, amelynek megtervezésénél már a korszerű, kettőshasznú tenyésztési elveket vették figyelembe. Az ősök összeállításában megfelelő arányban kombinálódnak a tejtermelést, a hústermelést és a kiváló fitness-tulajdonságokat biztosító gének.

Az egyik legszebb bikának, 17571 Kocséri Beton Randynak már van előzetes tenyésztési értéke. KTI: 128, Hús TÉ: 103

Látva az egymást követő bika-évjáratokon kimutatható genetikai előrehaladást, minden esély megvan arra, hogy a közeljövő legértékesebb egyedei e bikákból kerüljenek ki. A magyarartarka bikákat fiatal holstein-fríz bikák követték. A hazai tenyésztő partnereinktől és Olaszországból származó egyedek között szerepelt két bika, melyeknek az apja jelenleg több országban is listavezető.

Minden évben nagy sikere van a tenyészbikák show-bírálatának. Ezen most is kizárólag hazai tenyésztésű bikák vettek részt. Kőrösi Zsolt, a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületének vezető bírálója két ötös csoport legszebb egyedét választotta ki, majd ezek összevetése után döntötte el, hogy a 19130 Gelej Docens Boliver lett a show legszebb bikája.

A díjátadás után néhány, ún. "csereindítású" (ITV nem csak Magyarországon) bika következett. A bemutatót az egyik legnépszerűbb holstein-fríz bikánk, a Bubó nevű zárta. Jelenleg ő a magyar listavezető a fehérjeszázalék tekintetében.

A bikafelvezetések között ünnepélyesen átadtuk az előző félévben egymillió Ft felett vásárló partnereink között kisorsolt nyereményautót a szerencsés Bát Tej Kft-nek. (Erre a félévre hasonló feltételek mellett tíz szűz üszőt ajánlott fel az OMT Zrt.)

Társaságunk megállapodást kötött az Air

Liquid Kft.-vel, melynek értelmében forgalmazói lettünk a konténereiknek. Ennek bejelentése kapcsán kisorsoltunk egy GT 2-es munkakonténert. A nyertes Suri Antal lett, aki a Dunakiliti Agrár Zrt.-től érkezett a bikabemutatónkra.

Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok 2008. április 25-27.

Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok 2008. április 25-27.

A Fiatal Magyarartarka Tenyésztők Klubjának látogatása Ausztriában 2008. május 1-3.

A Fiatal Magyarartarka Tenyésztők Klubjának látogatása Ausztriában 2008. május 1-3.

Dr. Húth Balázs fejlesztési- és marketingvezető, MTE

HA TAVASZ, AKKOR SZEMEGYEZTETŐ BÍRÁLATOK

Az Európai Hegyitarka Tenyésztők Szövetsége (EVF) küllem-munkacsoportjának ülését ezúttal a szlovéniai Ptujban rendezték 2008. április 22-23. között. Az Egyesületet Harmat Ákos tenyésztés-vezető, Vágó Barnabás küllemi bíráló és a cikk írója képviselték.

Vendéglátóink, a Szlovén-tarka Tenyésztő Szövetség szakemberei színes, eseményekben és látnivalókban gazdag programot állítottak össze a népes szakmai delegáció számára.

A kétnapos rendezvény a korábban már megszokott protokoll szerint zajlott, az első napon a tanácskozásé, míg a második napon a gyakorlati bírálaté a főszerep.

A szakmai programot Johann Tanzlernek, a küllem munkacsoport vezetőjének és egyben az Osztráktarka Tenyésztők Egyesülete ügyvezető igazgatójának köszöntője nyitotta meg. Ezt követően a tagországok képviselői beszámoltak a küllemi bírálati rendszer működtetéséről és a gyakorlati tapasztalatokról.

A beszámolókat követő előadásban Berndt Luntz, a Bajor Állattenyésztési Kutatóintézet munkatársa felvetette a testhossz (martól a keresztcsontig terjedő távolság) bírálatának lehetőségét. A bajor hegyitarka populáció küllemi bírálati, valamint a minősítő vágások eredményeinek elemzése során megállapították, hogy a növekvő testhossz a gerinc melletti értékes húsrészek mennyiségi növekedését okozza. A munkacsoport figye-

lemre méltónak találta a vázolt összefüggéseket, de további vizsgálatokat tart szükségesnek a végleges bevezetéshez.

A tőgy bírálat a tulajdonság gazdasági jelentőségénél fogva (hasznos élettartam, tőgyegészség, gépi fejésre való alkalmasság) mindig is központi témaként szerepel a megbeszéléseken. Az elmúlt évtizedek következetes tenyésztőmunkájának köszönhetően a tőgyalakulásban (tőgykapacitás, függesztés, mélység) jelentős eredményeket értek el a tenyésztők. A hegyitarka populációban is megfigyelhető azonban a tőgybimbó hosszának és átmérőjének csökkenése, amely fejéstechnológiai és tőgyegészségi szempontból egyaránt hátrányos. Ennek orvoslására egyetértettek a tagországok abban, hogy a tőgyösszpontszám kialakításánál - amelynek eddig a tőgymélységet, a terjedelmet és a függesztést bíráltuk kiemelten - a tőgybimbó hosszát és átmérőjét a korábbiaknál nagyobb súllyal vegyük figyelembe.

Ezt követően a svájci szakembereknek köszönhetően a szakmai eszmecsere a tőgyösszpontszám meghatározására terelődött. A vita megértéséhez szükségesnek tartom megosztani Önökkel, hogy a tőgyösszpont kialakítása szubjektív módon történik, tehát a bíráló a gazdaságilag fontos rész tulajdonságok ismeretében dönt arról, hogy "mennyit ér nekünk a bírált tőgy?". Ennek során a hosszú hasznos élettartamot és a gépi fejés szempontjából fontos küllemi tulajdonságokat (függesztés, mélység) vesszük figyelembe. Az így megállapított pontérték minden egyéb tőgyküllemi tulajdonságnál jobb összefüggést mutat a hasznos élettartammal és a szomatikus sejttszámmal, tehát bírálati kiforrottan, megbízhatóan történik.

A svájci tenyésztőegyesület és a Bajor Állattenyésztési Kutatóintézet munkatársainak javaslata, hogy ennek számítása

informatikai úton történjen, tehát az egyes tőgyküllemi tulajdonságokra adott pontszámok súlyozásával számítsák ki a tőgyösszpontszámot.

A javaslat éles szakmai vitát váltott ki a tagországok körében. Az ellenzők álláspontját a magyar delegáció foglalta össze, amelynek lényege a következő: az eddigi gyakorlat szerint képzett tőgyösszpontszám jó összefüggést mutat a gazdaságilag fontos értékmérő tulajdonságokkal. A súlyozott számítási metodika módszertanánál fogva nem képes megjeleníteni a kirívó küllemi hibákat. Nevezetesen egy extrém csüngő tőgy a szubjektív bírálatnál nagyobb súllyal "büntethető", mint a matematikai számításnál, amely a hatékony szelekció szempontjából is döntő jelentőségű. A fent leírt szakmai aggályok miatt a munkacsoport egyelőre elvetette a javaslatot.

A második nap a már megszokott üzemeltetéssel és a szemegyeztető bírálattal telt. Kiemelt figyelmet fordítottunk a testhossz és a tőgy tulajdonságok bírálatára. A felkészített első és többfajtású tehén bírálatát konzultáció zárta.

A tartalmas kétnapos szakmai program zárásaként a résztvevők egybehangoztak megállapították, hogy a tagországok hatékonyan működtetik a közös bírálati rendszert, hiszen a küllemi tulajdonságok egységes szemmel történő megítélése a határokon átvágó tenyészállat- és szaporítóanyag-forgalom korában alapvető fontosságú tenyésztői érdek.

A mindig jó hangulatú nemzetközi bírálati fórumok sora a Szlovéniában rendezett még nem ért véget, hiszen május 19-20. között a grubi Bajor Állattenyésztési Kutatóintézet munkatársai Berndt Luntz vezetésével látták vendégül a nemzetközi delegációt. A küllemi bírálati továbbképzésen egyesületünket Harmat Ákos tenyésztés-vezető és Dr. Húth Balázs fejlesztési- és marketingvezető kép-

viselte. A rövid elméleti konzultáció után a németországi két nap elsősorban a gyakorlatról szólt. Kiválóan előkészített első és több-laktációs tehenek bírálatára került sor, majd ezt követően kiszámították a bírálók referencia-pontszámoktól való eltérését. Az eredmény némi büszkeséggel töltött el bennünket, hiszen a svájci bírálat mellett a magyar mutatta a legkisebb eltérést az "etalon" bírálatához képest. Természetesen vendéglátóink gondoskodtak róla, hogy az intenzív munka mellett jusson némi idő egy kis szakmai kapcsolódásra is. Így meglátogattuk a grubi mesterséges termékenyítő állomást, ahonnan egyesületünk már többször importálta célpárosításra kiváló genetikai értékű tenyészbikák szaporítóanyagát. A bikabemutató előtt Dr. Thomas Grupp, az állomás igazgatója röviden ismertette tevékenységüket, majd szólt a hegyitarka-tenyésztés szerinte biztató jövőjéről. Véleménye szerint a világméretű takarmány-árrobbanás, amely alapvetően befolyásolja az állati termék-előállítás, jó pozícióba hozza a kettőshasznosítású szarvasmarha-tenyésztést. A szántóföld-

ön megtermelt abraktakarmányokért már nemcsak az ember és az abrakfogyasztó állatfajok konkurálnak egymással, hanem a bio-üzemanyag iparág is. Ez a tendencia a jövőben átalakíthatja a tejelő tehen takarmányozás gyakorlatát, ugyanis az állatok táplálóanyag-szükségletét a magas gabona- és ipari eredetű takarmány-felhasználás helyett ismét túlnyomórészt tömegtakarmányra kell alapoznunk, amely versenyelőnyt jelent a kevésbé intenzív tejtermelő fajták számára. Másrészt a globális felmelegedés hatására egyre csökken a mezőgazdaságilag művelhető terület, amelyen az ágazatnak mind több embert kell egészséges élelmszerrel ellátnia. Ez az eddigieknél még kedvezőbb helyzetbe hozza a kettőshasznosítású fajtákat, hiszen általuk egységnyi takarmánytermő területen a tejtermelés mellett a minőségi marhahús-előállítás is megvalósítható.

A záró nap délelőttjét a grubi intézet kísérleti szarvasmarha-telepének bemutatása zárta, ahol számos takarmányozási kísérlet mellett a genetikailag szarvatlan

bikák utódai tejtermelő képességének vizsgálatára irányuló kutatások bizonyultak számunkra a legérdekesebbnek. Nem tévedés, a tejtermelő hegyitarka állományokban összehasonlító kutatásokat végeznek a szarvatlan és a szarvalt bikák lánynak termelési paramétereit illetően. A vizsgálatok jelen állása szerint a több-laktációs teheneknél már elenyésző a különbség a szarvalt és a szarvatlan bikák utódainak termelése között. A tényyszerűséghez hozzátartozik azonban, hogy a genetikailag szarvatlan teheneknél alacsony termelés (15 kg alatt) miatt az elsőborjas állomány közel 40 %-a (!) kiselejteződik, tehát ennek hatására pozitív irányú szelekció valósul meg a fiatal állományban, amely csökkenti a kontroll-populációhoz viszonyított fenotípusos különbséget.

Tartalmas két napot tölthetünk Berndt Luntz és kollégáinak jóvoltából a festői szépségű Bajorországban. Köszönet érte Vendéglátóinknak!

Roy Wilson technológiafejlesztési manager, CRI

A NYÁRI HŐSÉG KÁROS HATÁSSAL VAN-E AZ ÜSZÖK VEMHESÜLÉSÉRE?

Ismert tény, hogy a nyári hőség időszakában a tejtermelő tehenek szaporasági mutatói csökkennek. Ennek ellenére a CRI szakértői üszők esetében a nyári időszakban is javasolják a GenChoice szexált sperma alkalmazását.

A gyakorlat oldaláról merült fel elsőként a nyári alkalmazhatóság kérdése.

A szerző az USA-ban 99 állomány több mint 111 500 üsző-termékenyítésének adatait dolgozta fel.

Megállapítása szerint üszöknél nem volt eltérés a nyári meleg hónapokban és az év többi hónapjaiban megállapított vemhesülési eredményekben.

Vizsgálatai alapján nem tartja szükségesnek a CRI GenChoice szexált sperma alkalmazásának nyári szüneteltetését.

Havi jelentések adatai a telepi számítógépeken

Az adatfeldolgozás során az elérhető gyakorlati programokkal összesen 125 állomány üzemi adata került elemzésre. A szerző kihagyta a vizsgálatokból azokat a tenyészeteket, amelyekben nem volt az adott évben legalább 200 termékenyítés, ahol 100% vagy 0% volt az üszők vemhesülése és ahol szezonális termékenyítést végeztek.

Így végül 99 tenyészet adatbázisa került a vizsgálatba California, Texas, Washington, Idaho, Wisconsin, Iowa, Minnesota, Indiana, Michigan, New York, Pennsylvania és Virginia államokban. (földrajzi és időjárási eltérések Szerk.)

Az értékelés évében mindösszesen 111 572 vemhességvizsgálat történt meg.

A táblázat szemlélteti az eredményeket. A nyers átlag kiszámítása az adatszolgáltató tenyészetek megfigyelt adatai alapján történt, tekintet nélkül az állományok méretére. A súlyozott átlag (az állomány-

mérettel súlyozva) a kisebb állományok esetleges torzító hatását képes kiküszöbölni adott hónapban. A vizsgálat 12 hónap üszőtermékenyítési adatait tartalmazza.

hónap	nyers átlag	súlyozott átlag
június	95%	95%
július	94%	95%
augusztus	95%	95%
átlag 12 hónap	95%	95%

Táblázat: vemhesülési arányok a nyári hónapokban

A táblázatban látható, hogy a tipikus nyári forró hónapok üsző-vemhesülési eredményei nem maradnak el az év átlagától. A szerző azt is megvizsgálta, hogy melyik hónapban volt a legalacsonyabb az üszők vemhesülési aránya.

Megállapítása szerint valamennyi tenyészetben a három hónapból egyben az éves átlagnál alacsonyabb volt a vemhesülés.

Júniusban 7, júliusban 5, augusztusban pedig 10 tenyészetben

az értékelte 99-ből a tenyészet éves átlagánál alacsonyabb vemhesülési eredményt lehetett kimutatni.

A leggyengébb hónap augusztus volt, amikor is a tenyészetek 10%-ánál az éves

átlagnál gyengébb volt a fertilitás.

Ezek az eredmények azonban azt bizonyítják, hogy az üszők esetében a nyári meleg nagyon kis mértékben befolyásolja a vemhesülést.

Nem indokolt tehát a CRI GenChoice szexált sperma alkalmazásának felfüggesztése.

A CRI-GENEX szakemberei gyakorlati útmutatóval látják el partnereiket, amelyben részletesen leírják a szexált sperma felhasználásának módját.

A nyári meleg időszakban jól ivarzó, az állóivarzás fázisában lévő szűz üszöknél javasolják a szexált spermával történő termékenyítést.

Forrás: Does Summer Heat Hurt Heifer Fertility? - Roy Wilson

CRI GenChoice Weekly No 9.

CRI partnertájékoztató hírlevél

Fordította: Mészáros Mihály és Mészáros Dóra

2007. május

MAGYARTARKA BIKÁK BORJÚNEVELŐ- ÉS TEJTERMELŐ- -KÉPESSÉGI TENYÉSZÉRTÉKE KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉS ELEMZÉSE

Összefoglalás

Vizsgálatunk célja a magyartarka tenyészbikák tej-termelésellenőrzött leányainak tejtermelése alapján becsült tenyészték és húshasznosításban tartott leányai borjúnevelő képessége alapján becsült tenyészték közötti összefüggés elemzése. A tenyésztékbecsléshez alkalmazott modell tartalmazta a tenyészet, év-évszak, a tehén ellésszáma, a tehén állandó környezeti hatása, a tehén genetikai hatása, a borjú ivara, életkora és genotípusa hatásait, valamint az év-apaállat kölcsönhatást is. A tenyésztékek számításában 212 bika 2364 leányának 8632 ivadékát vettük figyelembe, s az értékelést a MATVEC programmal végeztük. A borjúnevelő képességre becsült tenyészték és tejtermelési tenyésztékek között összefüggést nem állapítottunk meg. E meglepő eredményre magyarázat lehet a magyartarka fajtának a borjú igényét lényegesen meghaladó tejtermelése.

Bevezetés

Az anyai borjúnevelő képesség fontossága a húsmarhatartásban jól ismert. Egy tenyészállományban a borjú növekedési erélyének, vágási tulajdonságainak javítása mellett az anyai nevelőképesség javítása is lényeges, így a tenyésztékbecslésben ez utóbbinak is helye van. Természetesen a borjú választási súlyát több tényező befolyásolja. Ezeket az apától és anyától származó, additíven öröklődő növekedési gének, az anya genetikai eredetű borjúnevelő képessége, az anyai állandó környezeti hatás, valamint egyéb véletlen környezeti és/vagy genetikai hatások alakítják ki. Az anya borjúnevelő képessége tükrözi vehemnevelő képességét, magában foglalja tejtermelését, de az ivadékgondozó képességét is (Cameron, 1997). Az állandó környezeti hatás alatt az anya élete során fennálló egészségi állapotát, tanult szokásait, illetve az anyán keresztül minden felnevelt borjút érintő

külső környezeti tényezőt kell értenünk. Az anyai hatás emlősöknél kifejtett korig befolyásolhatja az egyed teljesítményét, ami a féltestvérek (teljes testvérek) hasonlóságát eredményezi (Meyer és mtsai, 1994).

A magyartarka fajtában egy bikának lehetnek lányutódai fejt és hús-hasznosítású állományokban, így egy bikának a tenyésztékét egyaránt célszerű becsülni tejtermelésre és borjúnevelő képességre is.

A magyartarkának a húsmarhafajtáknál közismerten magasabb a tejtermelő-képessége, ami a tehén borjúnevelő képességében is megnyilvánul. Az egyedmodell lehetővé teszi a pedigreben szereplő minden rokon kapcsolatával rendelkező egyedre tenyészték számítását, így az apaállatokra is számítható borjúnevelő képességi tenyészték. A bikák borjúnevelő képességi tenyésztéke lényegében fiúági és leányági unokáinak választási súlybeli különbsége alapján számítható.

A lányok ivadékainak fenotípusát az öröklött növekedési gének mellett a leányivadékokban kifejeződő tejtermelési és egyéb nevelőképességi gének befolyásolják. A tejtermelő-képesség így közvetetten becsülhető, de megbízhatósága vitatott tárgya bonyolult matematikai modellezése miatt. Mallinckrodt és mtsai, (1993) a megbízhatóság növelése érdekében mérték a húsmarhák tejtermelését havi rendszerességgel mérés-szopás-mérés módszerrel, s hasonlították azt a becsült borjúnevelő képesség tenyésztékéhez. A két tulajdonságban pozitív összefüggést állapítottak meg. Húsmarhafajták (magyartarka, limousin, blonde d'aquitaine) tejtermelő-képességét hazánkban Kovács (1997a) vizsgálta kézi fejesel, egy tőgynegyedből becsülve. Egy későbbi tanulmányában a tehén tejtermel-

ését az ellést követő 56-70 napon mérve pozitív összefüggést állapított meg angus tehén tejtermelése és borjaik súlygyarapodása között (1997b), majd pedig a blonde d'aquitaine esetében (1997c) a tejzsír %-súlygyarapodás, tejfehérje %-súlygyarapodás között szintén pozitív kapcsolatot állapított meg.

Vizsgálatunk célja a magyartarka tenyészbikák kettőshasznúként tartott leányaivadékainak tejtermelési tenyészték és húshasznosításban tartott leányainak borjúnevelő képességi tenyészték közötti összefüggés vizsgálata volt. Segítheti a tenyésztők munkáját, ha a tenyésztékek között összefüggés állapítható meg.

Mindkét tenyészték számításához különböző becslő modelleket használtunk.

Anyag és módszer

Vizsgálatunkban három tenyészet (Derecske Petőfi Mezőgazdasági Kft, Kocséri Petőfi Mezőgazdasági Szövetkezet, vasvári Csörnóc Menti Mezőgazdasági Szövetkezet) adatait értékeltük.

Az értékelésben 212 bika 2364 leányának 8632 ivadéka szerepelt. Azokat az ivadékokat elemeztük, melyek választási életkora 90-300 nap közötti, választási súlya pedig legalább 100 kg, legfeljebb 300 kg volt. A borjak átlagos választási súlya így 220,2 kg, átlagos választási életkora 184,3 nap volt. A borjak 1988 és 2006 között születtek.

A tejtermelésben a laktációs tejtermelést a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ értékelte egyedmodell alapján (Tenyészbika Teljesítmény Összesítő, 2006).

2006-ban 2414 magyartarka bikának volt tejtermelési tulajdonságokra becsült tenyészték. Nevelőképességi és választási súly tenyésztékét 212 bikának

ismerhettük, sőt 188 apaállatnak mindkét tulajdonságsoportban rendelkezésre állt a tenyésztérteke.

Eredmények és megbeszélésük

A választási súly öröklődhetőségi értéke 0,16 volt. A borjúnevelő képesség öröklődhetősége csekély genetikai variancia mellett (34,6 kg²) alacsony (0,04).

A tejértékmérők tenyésztértekei közül egy tulajdonság esetében sem állapítottunk meg kapcsolatot a választási súllyal. A szignifikancia-szint minden esetben lényegesen meghaladta a $P < 0.05$ szintet. Kovács (1997c) a borjak választásig mért súlygyarapodása és anyja tejének tejfehérje százaléka között 0,55-ös, a súlygyarapodás és a tejsír %-a között pedig 0,25-ös korrelációt állapított meg, jelezve a tejfehérje meghatározóbb szerepét a súlygyarapodásban. Ezt a tejfehérjének a borjú egészségi állapotát befolyásoló hatásával magyarázta. Megállapítását később Kovács és Bakos (2003) kiegészítette azzal, hogy a borjak első kéthónapos növekedését az anyja tejfehérje mennyisége és a kazein mennyisége befolyásolja.

Szakirodalmi ismereteink alapján közleményünk az első tanulmány, amelyik borjúnevelő képességi és tejtermelési tenyésztértekek közötti összefüggést értékelt. A borjúnevelő képességre becsült tenyésztértekek és tejtermelési tenyésztértekek között szignifikáns összefüggést nem állapítottunk meg, holott az anyai nevelőképesség biológiai alapja véleményünk szerint meghatározóan az anyja tejtermelése.

Jelen tanulmányunkban ezt az összefüggést nem tudtuk kimutatni, s ennek több okát feltételezzük. A húshasznosítású tenyészetekben a nem fejt állományok tejtermelésének javítása illetve új bikavonalak bevitele miatt gyakran kettőshasznosítású apaállatok spermájával terméke nyítenek. A kettőshasznú állományok laktációs tejtermelési átlaga 5200 kg. A magyartarka tehenek tejtermelési potenciálja megfelelő takarmányozás mellett lényegesen magasabb a borjú igényeinél, így nem befolyásolja a borjú növekedését. A borjú nem készíti az anyát nagyobb tejmenyiség termelésére, a tehen

Tenyésztértek	Választási súly		Borjúnevelő képesség	
	Korreláció	P	Korreláció	P
Tejmenyiség (kg)	-0,017	0,84	-0,094	0,27
Tejsírmennyiség (kg)	-0,065	0,44	-0,119	0,16
Tejfehérje (kg)	-0,008	0,92	-0,068	0,42
Tejsír %	-0,098	0,25	0,063	0,46
Tejfehérje%	0,020	0,82	-0,050	0,56

A modellel becsült választási súly, borjúnevelő képesség és a tejtermelési tulajdonságok tenyésztérteke közötti korreláció

genetikai képességei kihasználatlanul maradnak. A fajta kettőshasznú eredetéből adódóan a gyengébb tejtermelési tenyésztértekekkel rendelkező egyedek is képesek a borjú igényének (kb. 1200 kg a választásig kiszopott tej) megfelelő mennyiségű tejet termelni. Nincs adatunk arról, hogy milyen mértékű a borjak "tejlöpása", amit főleg a nagyobb tejtermelésű tehenek rovására követnek el a relatíve éhezõ borjak.

Következtetések

Sem a választási súly, sem a borjúnevelő

képesség és a tejtermelő-képesség tenyésztértekei között a vizsgált magyartarka állományban nem mutatható ki összefüggés, melyet a szerzők többek között a fajta a borjú igényét lényegesen meghaladó tejtermelésével magyarázzák.

Komlósi L., Márkus Sz., Posta J., Béni B., Mihók, S.
DE-AMTC, Mezőgazdaságtudományi Kar

Harmat Á.
Magyartarka Tenyésztők Egyesülete

Nagy, I.
Kaposvári Egyetem, Állattudományi Kar, Sertés- és Kisállattenyésztési Tanszék

Fotó: Kovács Zoltán

Kovács Zoltán elnök, Fialat Magyartarka Tenyésztők Klubja

EGY TANULMÁNYÚT MARGÓJÁRA

Május első hétvégéjén a Fialat Magyartarka Tenyésztők Klubja tanulmányi kirándulást szervezett Stájerországba. A fiatal szakemberek célja az volt, hogy megismerjék az osztrák tartomány tartakenyésztését, gazdálkodási körülményeit.

A programok szervezésében segítségünkre volt a gleisdorfi mesterséges termékenyítő állomás vezetője, Dr.Karl Bauer úr, aki igen gazdag és jó szakmai tartalommal rendelkező programot állított össze.

Ausztria tehénállományát 2007-ben 795.827 egyedre számlálták, ebből 524.500 egyed volt tejelő (nagyreszt ketőshasznú). A tehénállomány mintegy 72 %-a termelésellenőrzött (378.038 egyed). A tehénlétszám nálunk is folyamatosan csökken 1960 óta, bár közel sem olyan drasztikusan, mint nálunk a rendszerváltozást követően. Az ellenőrzött tehénállomány döntő része hegyitarka (70%), a második a braunswiss (16%), s csak harmadik helyen áll a holstein fríz (11%).

Az ausztriai tarkaállomány laktációs termelése 2007-ben 6.648 kg tej volt 4,16 % zsír és 3,4 % fehérje mellett. Ausztria 17.091 tenyésztésben tartják a 259.148 törzskönyvezett hegyitarka tehenüket.

A szakmai programot a gleisdorfi mes-

Évek	Termelés-ellenőrzött állomány termelése (kg/laktáció)	Növekedés %-ban (bázis: az előző időszak)	Bikanevelő tehenek termelése (kg/laktáció)
1960	3.446	--	3.736
1970	3.938	114,3	4.373
1980	4.280	108,7	4.744
1990	4.883	114,1	5.578
2000	5.873	120,3	8.010
2007	6.789	115,6	8.894

Ausztria tehénállományának laktációs tejtermelése hosszú évek óta folyamatosan növekszik

terséges termékenyítő állomáson kezdtük meg. Az intézmény az ország második legnagyobb állomása, melyet a II.világháború után alapítottak. Döntően hegyitarka bikák állnak az állomáson, de találunk itt borzderest és kék-belga bikát is. 2007-ben 237 bika indult ivadékvizsgálatban (19 bikával kevesebb, mint 2006-ban), ebből 163 hegyitarka, 38 braunswiss, 9 holstein fríz. Egy évben mintegy 1,3 millió adag spermát használnak, ennek nagy részét (69%) állatorvosok használják fel.

Állatvásáron eladott bikák átlagos értékesítési ára: 2.378 euró volt.

A második "napirendi pontunk" egy mezőgazdasági és erdészeti szakiskola tangazdaságának (tanműhelyének) a megtekintése volt. A tangazdaság 60 ha területen gazdálkodik, 20 tehenes (+ utánpótlás) állományt és egy kis sertéstelepet működtet. Itt a társaság szinte valamennyi tagja felvillanyozódott, s nem csupán a magas termelés melletti kifogástalan (talán kissé kövér) tehenek és az első osztályú tömegtakarmány láttán, hanem azon, hogy milyen okosan nevelik, oktatják a "sógorok" a fiatalokat. Gyakorlatra nevelik a tanulókat! Nem elégszenek meg azzal, hogy súlykolják az elméleti

tudást, hanem naprakész gyakorlati tudást szerezhetnek. Kiscsoportos foglalkozások (6 fő) keretében sajátítják el az ismeretanyagot. Nálunk pedig 25-30 diák körbeáll egy traktort, miközben a tanár elméleti oktatást tart "életszagú" demonstráló-eszközön. Náluk szerelnék, szétszednek, összeraknak, tehenet fejnek, gépekkel dolgoznak. Minden délután gyakorlati munka! Amidőn középiskolában koptattam a padot, nekünk 1 nap gyakorlat volt, annak is fele elméleti oktatás a tangazdaságban...

Az iskolának saját tejfeldolgozója, vágóhídja, húsfeldolgozója és egy kis boltja van. Ezt természetesen "kicsiben" tessék elképzelni. Egy nagy udvaron az istállóval szemben, a tanműhelyek mellett van a feldolgozószor. Az osztrák tanonc megtanul sajtot, joghurtot, szalonnát és kolbászt készíteni és mindezeket eladni.

A tangazdaság szarvasmarha-állománya kifogástalan állapotban volt, igen praktikus megépített istállót láthattunk. A szó szoros értelmében tangazdaságot működtetnek, olyat, melyet az itt tanulók és ide látogatók méltán tekinthetnek példának. A tehenek laktációs tejtermelése 9.000-10.000 kg körül mozgott, 380-400 napos két ellés közti időtartam mellett. Igaz, hogy napi 10-12 kg abrak etetése mellett produkálják ezeket az eredményeket. Az üszöket dús fűvű hegyi legelőn nevelik, ez látszott is rajtuk. Nagy

Tejtermelő tehen összesen (db)	Termelés-ellenőrzött tehen (db)	Tehén / tenyésztet	Laktációs tejterm. (kg)	Zsír %	Fehérje %
524.500	378.038	15,3	6.789	4,14	3,37

Ausztria tejelő marhaállománya

ráma, jó lábak, szilárd szervezet. Az etetett szilázs, szenázs igen jó minőségű, a széna pedig kifejezetten "gusztusos" volt.

Délután egy átlagos osztrák parasztgazdaságba látogattunk. 40 ha termőterület, 35 tehen, borjak, növendékek. A tehenek termelése 8.000 kg körüli, a 30-35 kg napi tejtermelést produkáló tehenek (napi 10-12 kg abrakot etetnek) szárazonálló húsmarhára emlékeztető húsformát és kondíciót mutattak. A gazda nagyon bizakodó a tejtermelés jövőjét illetően, amit mi sem bizonyít ékeesebben, mint hogy fejleszt, bővít (területeket és kvótát vásárolt). Az istállót, amely a helyi stílusnak és szokásnak megfelelően épült, még az édesapja építette, aki már ugyancsak nyugdíjas korban van. A tömegtakarmány minősége és a körletrend már nem volt olyan kifogástalan, én inkább élet-szagúnak nevezném. A termékenyítést a gazda maga végzi, jó eredménnyel (400-420 napos két ellés közti időtartam). Ausztriában a tenyésztésértékesítés is bevett gyakorlat, ezért nem értékesít vemhes üszőt, s ezért nincs is adatunk a tehenei hasznos élettartamáról. A gazdaságot a család látja el: a takarmányozás és tenyésztés a családfő feladata, a fejést és a borjúápolást a feleség és a nagypapa végzi.

Nem lett volna teljes a napunk, ha nem látogatunk el a kalsdorfi sajátteljesítmény-vizsgáló állomásra. Nekem személy szerint nagyon tetszettek az épület-együttes régi, patinás istállói. A technológia igen kézimunka-igényes, nem igazán lehet hatékonynak nevezni, de az igényesség szembetűnő volt. Ápolt, gondozott állatok, jó minőségű tömegtakarmány, rendezett, tiszta istállók. 2007-ben 92 bika volt sajátteljesítmény-vizsgáláson, az átlagos napi testtömeg-gyarapodás 1.463 g/nap volt. Az Ausztriában KSTV-re beállított bikák 39%-a Kalsdorfban nevelődik.

Másnap Stájerország nyugati felében, egy térségi állatkiállításon voltunk. Térségi, de 250 tehenet és üszőt hoztak a gazdák kiállítani. Reggel még, este már

laktáció száma	laktációs termelés (kg)	zsír %	fehérje %
1.laktáció	6.078	4,17	3,38
2.laktáció	6.735	4,19	3,45
3.laktáció	7.069	4,16	3,41
3.< laktáció	6.923	4,12	3,37
összes laktáció	6.666	4,16	3,40

Ausztria tehenállományának laktációs tejtermelése hosszú évek óta folyamatosan növekszik

otthon fejték őket, sok hűhót nem csaptak, de igen jól megszervezték. A szépen felkészített állatokon felül az volt nagyon rokonszenves, hogy mindenkiről sugárzott, hogy büszke. Büszke az állataira, a hivatására és osztrák mivoltára. Színvonalasan megszerkesztett kiadvány segített eligazodni a jóságok között. A szabadtéri állásokba kötött állatokról mindent meg lehetett tudni e kiadványból (tenyésztő, tulajdonos, származás, termelés, felvezető). Ünnepe volt ez az egész helyi gazdatársadalomnak. Arról beszélgettünk, hogy nálunk a legrangosabb tenyésztési kiállításokra sem lehet ennyi tehenet összeszedni...

A társaságnak nagyon "egy rugóra járt az agya és a szeme" a pár nap folyamán. Megállapítottuk, hogy a nálunk igen faj-

súlyosnak számító szerveztrágya-kezelés tekintetében a szomszédok nem járnak előbbre, azonban a minőségi tömegtakarmány-tárolás szempontjából igen. Nálunk 100 millióra rúg a veszteség a széna, szalma, szenázs, szilázs szakszerűtlen tárolásából adódóan.

Amire nem találtunk választ: nálunk miért nem, vagy csak keservesen működnek a kis és közepes feldolgozóüzemek? A saját termékek értékesítése miért oly nehézkes? A kis- és közepes gazdaságot miért nem tartják versenyképesnek? A szablyók miért nem segítik éppen ennek, a vidék megtartásában kulcsszerepet játszó rétegnek a boldogulását? Azt hiszem, nálunk rosszul fogták kocsiba a lovat, mert az rossz felé húz.

MAGYARTARKA TENYÉSZBIKÁK SZAPORÍTÓANYAGÁNAK ÁRJEGYZÉKE

érvényes: 2008. július 1-től

KL SZ	NÉV	KK	Maga. %	Taj. kg	Zsír. kg	Zsír. %	Feh. kg	Feh. %	Ráma	Izm.	Testal.	Tögy	Szem. Sejt.	Haszn. Alattart.	Híz. TE	SV. %	KTI	ÁR FT+ÁFA
13348	IBIS	AB	55	1052	37	-0.12	33	-0.08	91	86	78	91	127	57		135	2200	
14179	BONYHÁDI PÁLINKÁS ZITAT	AB	56	955	36	-0.04	23	-0.18	108	95	101	113	95	104	91	128	2200	
14180	NYÖGÉRI PÖTTYÖS JOBBÁGY														194	182	1700	
14500	MINDSZENTI REFREN ZITAT	BB	56	870	33	-0.03	33	-0.06	101	87	110	118	113	98	91	132	2200	
14503	BONYHÁDI REZSŐ HORWEIN	AA	54	885	19	-0.15	20	-0.05	94	97	98	111	87	108	88	120	1700	
15505	KOCSÉRI TAJTI D'CL DCK P														190	183	1700	
16511	TEVELI TAKAROS HEXSTERN	AB	52	912	28	0.16	21	0.07	111	90	106	110	91	113	112	121	2200	
16569	TEVELI TRIÓ JOGOS	AA	53	887	37	0.21	30	0.15	103	93	95	99	90	97	103	129	2200	
16571	BONYHÁDI TAKARÉKOS STARK	AB	76	620	23	-0.03	24	0.06	88	95	107	103	102	94	91	123	1700	
16572	JÁKI TEKERGŐ HUSALDO	AA	54	1029	41	0	29	-0.12	107	87	90	104	89	109	103	133	3000	
16792	KOCSÉRI TOTEM PEREC P														114	97	1700	
15894	BONYHÁDI VIDÁM HUSALDO	AB	52	811	27	-0.1	24	-0.07	108	95	86	116	91	103	116	125	2200	
15965	MÉNÉSBIRTOK VIHAR SPIRO	AA	51	740	28	-0.03	20	-0.11	113	97	99	108	102	101	102	133	1700	
16113	BONYHÁDI VALLÓMÁS LEHEL	AA	79	1187	33	-0.26	29	-0.21	106	90	89	109	110	90	136	133	3000	
16242	NYÖGÉRI VÁSOTT LEJTŐS P														193	186	1700	
16243	BONYHÁDI VINCE STRAMY	AB	51	1117	35	-0.17	29	-0.17	110	90	94	105	100	85	108	133	3000	
16403	BONYHÁDI ZÓMOK HUCKI	AA	53	887	24	-0.06	25	0.04	117	102	95	80	125	80	109	124	1700	
16454	KOCSÉRI ZEFÍR LENGE	AA	52	1272	37	-0.25	40	-0.06	92	82	109	121	100	110	85	141	3000	
16523	KOCSÉRI ZSÉNGE INDIANER P														121	186	1700	
16688	KOCSÉRI ZÜDITŐ GEBAL		76	762	26	-0.08	23	-0.05	88	86	107	106	106	106	106	124	2200	
16889	TEVELI ZSELIC HORST	AA	74	498	28	0.11	14	-0.08	113	90	99	96	109	104	106	116	1700	
16700	JÁKI ZSÓGLÓR SAMURAI	BB	51	1238	44	-0.1	38	-0.08	114	65	96	110	103	83	101	141	3000	
16930	BONYHÁDI ACÉL HORWART	AA	52	277	12	0.02	9	-0.01	112	101	99	106	108	110	116	168	1700	
16931	RÁDÓCI ADU SAMURAI	AA	52	714	21	-0.15	24	-0.01	101	87	98	109	109	94	114	123	2200	
17043	KOCSÉRI APAFI SAMURAI	AB	72	945	38	-0.03	27	-0.1	100	80	102	106	104	85	94	130	3000	
17045	TEVELI ARTHUR SAMURAI	AA	74	479	23	0.08	16	-0.01	103	86	106	112	85	90	98	116	1700	
17076	DERECSEI ASTORIA INDIANER P														106	187	2200	
17077	DERECSEI ALFA PASSZIV P														106	188	2200	
17336	BONYHÁDI ACHILLES LOTARRY	AA	73	798	37	0.1	28	0.01	105	87	102	112	100	102		129	2200	
17337	KOCSÉRI ARÉNA LOTARRY	AA	77	802	68	0.51	34	0.19	108	84	101	113	99	106	93	138	3000	
17338	VÁSÁRHELYI ÁKOS SPIRO	BB													110	184	1700	
17367	MÉNÉSBIRTOK AJTÓNY RABATT	AB	71	670	37	0.21	26	0.06	123	101	111	104	111	104	113	127	2200	
17368	KOCSÉRI AMOR HUMLANG	AB	60	584	27	0.08	17	-0.06	97	104	96	93	94	102		119	2200	
17369	NYÖGÉRI ÁFIUM TOPOGÓ P														192	186	1700	
17508	BONYHÁDI BALLAGÓ HUMLANG	AB	58	1088	26	-0.32	29	-0.15	110	90	90	96	108	96		130	3000	
17570	BONYHÁDI BERTALAN HUMLANG	AB	51	689	20	-0.15	16	-0.15	95	76	104	106	101	106	85	118	2200	
17571	KOCSÉRI BETON RANDY	AA	59	872	34	-0.01	26	-0.07	99	93	86	96	120	96	102	128	3000	
17572	JÁKI BÁRÓ HORWART	AA	52	525	30	0.19	18	0	108	94	97	114	107	106	107	120	2200	
17722	KOCSÉRI BENEFENTES HORWART	AA	56	851	28	-0.11	26	-0.08	115	90	105	111	121	102	90	127	2200	
17760	NYÖGÉRI BUZOGÁNY VÁSOTT P														110	188	2200	
19008	POLÁNYI DRÁVA ZSENGE P														108		2200	
IMPORT TENYÉSZBIKÁK																		
			Maga. %	Taj. kg	Zsír. kg	Zsír. %	Feh. kg	Feh. %	Ráma	Izm.	Testal.	Tögy	Perzsiencia	Perzsiás	PW	MMV	GZV	
	ZARIZuchtdata 2008.05.01																	
19309	HERODOT		50	771	22	-0.13	33	0.08	96	108	82	95	121	110	105	122	128	3000

Küldöttközgyűlés Bonyhádon 2008. május 6.

Küldöttközgyűlés Bonyhád 2008. május 6.

